

Capital Şubat 2020 //TSKB Genel Müdür Yardımcısı Hasan Hepkaya Röportajı

TSKB

Hidroelektrik santrallerinden güneş, rüzgar, biyogaz, jeotermal enerji santraline kadar pek çok enerji santraline kaynak aktardıklarını belirten TSKB Genel Müdür Yardımcısı Hasan Hepkaya, bugüne kadar enerji ve kaynak verimliliği, üretim süreçleri ve atık yönetimi gibi alanlarda toplam 148 projeye yaklaşık 1 milyar dolar finansman sağladıklarını söylüyor. Hepkaya, "2019 yılsonu itibarıyla yenilenebilir enerji alanında toplam 325 proje için 4,8 milyar dolar tutarında limit tahsis etmiş durumdayız" diyor.

Özlem Bay Yılmaz obay@ekonomist.com.tr

TSKB

“148
PROJEYE

1 MİLYAR DOLAR
FİNANSMAN
SAĞLADIK”

Türkiye'nin enerji ihtiyacını sağlıklı bir şekilde karşılayabilmesi için enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi büyük önem taşıyor. Bu konuda gerek Türkiye'de gerek dünyada gerçekleştirilen yatırımlarla özellikle yenilenebilir enerjiye olan ilgi giderek daha da artıyor. Bu trendin gelecekteki dönemde de artacağı öngörülmüyor. Öte

yandan 2010 yılında 49,6 gigavat (GW) seviyesindeki Türkiye toplam elektrik kurulu gücü, 2019 yılı sonu itibarıyla 91,3 GW seviyesine yükseldi. 2019 yılında faaliyetlerini sonlandıran termik santrallere rağmen, güneş enerjisi santralleri (GES) ve rüzgâr enerjisi santrallerinin (RES) liderliğinde yenilenebilir santrallerin kurulu gücünde izlenen artışın etkisiyle

bahsi geçen dönemde 2,7 GW net artış izlendi. 2019 yılı sonu itibarıyla devrede bulunan santrallerin yüzde 49,1'ine denk gelen 44,8 GW kurulu güç, yenilenebilir enerjiden elektrik üreten santrallerden oluşuyor. Yenilenebilir enerji kaynaklarından hidroelektrik santraller (HES), toplam kurulu gücün yüzde 31,2'sini temsil ederken RES ve GES payları sırasıyla yüzde 8,3 ve yüzde 6,6

seviyelerine yükseldi. Bu rakamların da sektörün yenilenebilir enerji temelinde büyüme kaydettiğini ortaya koyduğunu belirten **TSKB** Genel Müdür Yardımcısı Hasan Hepkaya, "2020 yılı sonunda ise mevcut durumda inşası süren yatırımların devreye girmesi ve 2020 yılının YEKDEM'in mevcut hali ile faaliyetlerini sürdürmek isteyen tesisler için son yıl olması nedeniyle özellikle yıl sonuna doğru Türkiye kurulu gücündeki artışın hızlandırabileceğini tahmin ediyoruz" diyor.

Ayrıca, şeffaflık ve öngörülebilirlik kapsamında değerlendirildiğinde, açıklanacak yeni YEKDEM mekanizmasının yatırımcılar ve finansör kurumlar nezdinde karşılık bulmasının da yatırımları olumlu etkileyeceğini düşünen Hasan Hepkaya ile sektördeki gelişmelerden **TSKB**'nin enerji alanındaki faaliyetlerine kadar pek çok konuyu konuştuk...

Sektörün kaç kişiye istihdam sağladığı tahmin ediliyor? Bu yıl istihdamda bir artış bekleniyor mu?

Sektördeki gelişime paralel olarak, özellikle yenilenebilir enerji

sektöründe güçlü bir istihdam artışı gözlüyoruz. IRENA (International Renewable Energy Agency) Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı tarafından hazırlanan işgücü istatistiklerine göre, 2019 yılında ülkemizde toplamda, yenilenebilir enerji sektöründe 102 bin 900 kişiye iş gücü sağlandı. Alt sektörel kırılımda ise fotovoltaik güneş sektörü 30 bin 450 kişiye, ısıtma ve soğutma sektörü ise 8 bin 660 kişiye iş imkânı sağladı. Rüzgâr sektöründe 6 bin 700 kişi çalışırken, hidro, jeotermal ve biyogaz tesislerinde toplamda 57 bin kişi istihdam edildi. Benzer şekilde 2020 yılında da oluşması hedeflenen yeni kapasite ile istihdamda artışın devam etmesini bekliyoruz.

2019'da ne kadarlık enerji yatırımı gerçekleşti, 2020'de ne kadarlık yatırım gerçekleşmesi bekleniyor?

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın hazırladığı 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda yer alan verilere göre, 2019 yılında enerji sektöründe yaklaşık 22 milyar TL'lik sabit sermaye yatırımı gerçekleştiğini

tahmin ediyoruz. Yine bu program dahilinde 2020 yılında kamu ve özel sektörün birlikte 29 milyar TL'lik yatırım yapılacağı öngörüsü kamuoyu ile paylaşılmıştı.

Sektörde geçen yıl birleşme ve satın almalar konusunda nasıl bir tablo vardı, bu yıl ne bekleniyor?

2019 yılında enerji sektöründe daha çok yenilenebilir enerji alanında birleşme ve satın alma işlemlerine tanık olduk. 2020 yılında enerji sektöründeki birleşme ve satın alma işlemlerinin yine daha çok yenilenebilir enerji alanında yoğunlaşacağını ve geçen yıl ile benzer seviyelerde olacağını öngörüyoruz. Halihazırda devam etmekte olan birkaç büyük işlem tamamlanması durumunda birleşme ve satın almaların 1 milyar dolar seviyelerine ulaşabileceğini söyleyebiliriz.

Sektörde 2020'de büyümenin hangi alanlardan gelmesi bekleniyor?

Ülkemizde ve dünyada iklim değişikliği odağındaki gelişmeler ve devam eden enerji ihtiyacı 2020 yılında yenilenebilir enerji yatırımlarını güçlendirecek. Bu

SEKTÖRÜN AJANDASI

KURULU GÜÇ ÜST SINIRI 2019 yılı Mayıs ayında Cumhurbaşkanlığı Kararı ile lisanssız faaliyet yapabilecek yenilenebilir enerji kaynaklarına (YEK) dayalı üretim tesislerinin kurulu güç üst sınırı 1 MW'tan 5 MW'a çıkarıldı. EPDK, serbest tüketici niteliğine haiz olduğu hâlde elektrik enerjisini ikili anlaşmalar ile temin etmeyen tüketicilere, elektrik enerjisi tedarikine ilişkin fiyat, hüküm ve şartları içeren son kaynak tedarik tarifesi, 2020 yılı mesken tüketici grubu için 50 milyon kWh/yıl; diğer tüketici grupları için ise 7 milyon kWh/yıl olarak belirlendi. Mesken hariç diğer tüketici grupları için bu değer 2019 yılında 10 milyon kWh/yıl idi.

YENİLENEBİLİR KAYNAKLAR 2019 yılı yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektrik miktarındaki artış ile de ön plana çıkıyor. 2019 yılı sonu itibarı ile YEK'den üretilen elektriğin toplam elektrik üretimindeki payı yüzde 43,9 olarak gerçekleşti. 2019 yılında doğal gaz santrallerinden üretilen elektriğin toplam üretilen elektrikteki payı ise yüzde 18,6'ya geriledi. 2020 yılında yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin payının bu yüksek seviyelerde devam etmesi bekleniyor.

çerçeve çatı tipi GES, rüzgâr ve biyokütle projelerinin yoğunlukla devam etmesi, güncel YEKDEM'in son yılı olması nedeniyle de özellikle inşaat aşamasında olan santrallerin 2020 yılı sonuna yetiştirilmesini bekliyoruz. Bununla birlikte elektrik talebinden kaynaklı bir artış ile YEK'den üretilen elektrik miktarında da artış olacağını öngörüyoruz.

Peki TSKB olarak siz enerji alanında neler yapıyorsunuz?

TSKB olarak 70 yıldır sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınmanın finansmanında öncü bir rol üstleniyoruz, entegre bakış açımızla kredi sağladığımız her projeyi sadece bir bankacılık işlemi olmasından öte ülke kalkınmasına ve küresel sürdürülebilirliğe bir katkı olarak görüyoruz. 1990'lı yıllarda çevre yatırımlarını finanse etmek üzere uluslararası piyasalardan kaynak temin ederek Türk sanayisine ilk çevre kredilerini sunduk, 2000'li yılların başında ise yenilenebilir enerji alanında proje finansmanına başladık ve sağladığımız fonlara enerji ve kaynak verimliliği temalarını da ekleyerek iklim değişikliği finansmanında öncü bir

konuma geldik. Bugün bankamızın toplam kredi portföyünün yüzde 74'ü sürdürülebilirlik temalı kredilerden oluşuyor. Sürdürülebilirliğin finansmanı doğrultusunda yaptığımız yönlendirmeler, aldığımız aksiyonlar ile finansman sağladığımız firmalarda duyarlılığın ve farkındalığın arttığını da gözlemliyoruz. Portföyümüzdeki müşterilerimize finansman sağlarken sadece kredi değerlendirme gözüyle değil sürdürülebilirlik bakışıyla da değerlendiriyoruz. Bu kapsamda tüm yatırım kredilerinin çevresel ve sosyal risklerini ölçüyoruz.

Kredi portföyünüz içinde enerjinin payı nedir?

Elektrik üretimi, 2019 Eylül ayı itibarıyla kredi portföyümüz içerisinde yüzde 34 ile en büyük paya sahip. Kaynak aktardığımız enerji projeleri, hidroelektrik santrallerinden güneş, rüzgâr, biyogaz, jeotermal enerji santraline kadar çeşitlilik gösteriyor. Demir çelik, çimento, tekstil, alüminyum, otomotiv

yan sanayi, kimya sektörlerindeki şirketlere bugüne kadar enerji ve kaynak verimliliği, üretim süreçleri ve atık yönetimi gibi alanlarda toplam 148 projeye yaklaşık 1 milyar dolar finansman sağladık. 2019 yıl sonu itibarıyla yenilenebilir enerji alanında toplam 325 proje için 4,8 milyar dolar tutarında limit tahsis etmiş durumdayız. Öngörülen toplam kurulu gücün ise 6 bin 485 MW mertebelerinde olduğunu söyleyebiliriz. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projelerine sağladığımız finansman ile yıllık 14 milyon ton civarında karbon salımı azaltımına katkı sağlıyoruz.

TSKB uluslararası yenilenebilir enerji fonları ile iş birliği yapıyor mu?

TSKB olarak uluslararası kalkınma finansmanı kurumları ile iş birliğimizi son yıllarda da özellikle yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanlarında temin ettiğimiz fonlar ile artırarak devam ettiriyoruz.

Bu alandaki hedefleriniz neler?

Yenilenebilir enerji tarafında mevcut YEKDEM tarifesinin 2020 yılı sonuna kadar devreye giren tesislerde geçerli olmasıyla birlikte bu projelerin finansmanı için yoğun talep alıyoruz. Güncel olarak enerji finansmanına uygun birçok yurt dışı kaynağımız bulunuyor. Gelen talepleri, projelerin çevresel ve sosyal etkilerini göz önüne alarak derinlemesine inceliyor ve bankamızın sürdürülebilirlik perspektifinden uygun fizibilitesi olan projelere destek olmaya devam ediyoruz.

2002 yılından beri başarıyla taşıdığımız öncü enerji finansörü kimliğimizle yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve dağıtım alanında desteklediğimiz enerji projelerinin sayısını artırmaya devam edeceğiz. ■

